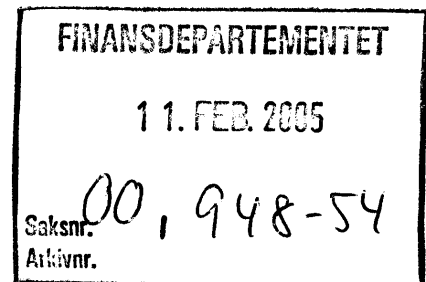

Det kgl. Finansdepartement
Skattelovavdelingen
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Det kgl. Landbruks- og matdepartement
Landbrukspolitisk avdeling
Pb 8007 Dep
0030 OSLO

Vår dato:
09.02.2005
Vår ref:
KNH-2002/00097

Høring om forskrift om tollnedsettelse for landbruksvarer som gjeninnføres etter bearbeiding i utlandet

Norsk Landbrukssamvirke viser til Finansdepartementets brev av 16. desember 2004 og høringsnotat om saken og til egen uttalelse fra TINE. Norsk Landbrukssamvirke er en interesseorganisasjon for samvirkebedriftene i landbruket og eid av 50.000 bønder. Samvirkebedriftene har en samlet omsetning på 50 mrd. kroner og sysselsetter rundt 20.000 personer. Norsk Landbrukssamvirke vil uttale følgende på vegne av samvirkeindustrien:

Generelt

Saken fremmes omsider etter flere års behandling og etter at industrien gjentatte ganger har påtalt urimeligheten ved den praksis som har utviklet seg. Etter vår oppfatning er det høyst klanderverdig at saken som har vært så grundig belyst, har vært under behandling i så lang tid. Det er svært uheldig for industrien at deler av tollregelverket har uthulet tollvernet for landbruksvarer og gitt enkelte aktører store økonomiske fordeler. Vår industri er avhengig av stabile rammebetingelser og samordnet offentlige regler som alle kan vite å forholde seg til. Denne saken viser behovet for en mer aktiv næringspolitikk som gjør myndighetene i stand til raskere å opprettholde stabile konkurranseforhold for norsk næringsmiddelindustri.

NL vil ta avstand fra en utvikling der offentlig regelverk går på tvers av de vedtatte landbrukspolitiske rammene, og NL vil advare mot å legge til rette for ytterligere konkurranse på de vilkår som utenlands bearbeiding gir i dag. I et marked med økende konkurranse og press på norske virksomheter er det en vesentlig forutsetning at myndighetene legger til rette for likeverdige rammer og ivaretar de vedtatte landbrukspolitiske mål, herunder tollvernet for landbruksvarer.

Importen av industrielt bearbeidede landbruksvarer har siste tiår økt betydelig og vil øke fortsatt som følge av den reviderte protokoll 3 i EØS-avtalen. Samlet sett har importen av varer fra utenlandsk næringsmiddelindustri økt jevnt fra over 9 mrd. kroner i 1995 til over 15 mrd. kroner i 2003 dvs med ca 68% (NILF Mat og industri 2004).

Utenlands bearbeiding må være i samsvar med tollvernet for landbruksvarer

For industrien er det grunnleggende at det fra myndighetenes side legges opp til en helhetlig forvaltning av landbrukspolitikken innenfor de rammer som WTO setter. Hovedgrunnlaget er de tollsatsene som er nedfelt i den norske tolltariffen og som er bundet i WTO samt forskrifter for administreringen av tollvernet. Tollvernet for landbruksvarer er av avgjørende betydning for konkurransesituasjonen for norsk landbruk og næringsmiddelindustri.

Forutsetningen i gjeldende tollvern er at tollsatsene skal virke beskyttende der det er landbrukspolitisk nødvendig og at import ikke skal virke prispressende. Det siste er av hensyn til gjennomføringen av målprissystemet og markedsordningene for landbruksvarer. Utenlands bearbeiding av landbruksvarer må bringes i samsvar med tollvernet for landbruksvarer og gjennomføringen av landbrukspolitikken og må anses å være underordnet hovedregelen om tollvern for landbruksvarer.

Målet for NL er at det opprettholdes en fremtidsrettet næringsmiddelindustri i Norge i årene fremover. For å beholde en norsk næringsmiddelindustri mener NL at den må være basert på foredling av norske råvarer. I dag er næringsmiddelindustrien den mest komplette verdikjede med produksjon av råvarer, videreforedling og slutt salg innenlands.

I tråd med vårt primære syn ønsker NL at utenlands bearbeiding skal bidra til å styrke den nasjonale industri. NL ser hensiktsmessigheten i å kunne bearbeide norske råvarer utenlands i forhold til forsvarlige investeringer og den omfattende innovasjon som pågår i industrien i forholdet til hjemmemarkedet. Det vil være behov for en slik ordning i en viss utstrekning når investeringsbehovet ikke kan forrentes ut fra et begrenset marked og de priser som det er mulig å oppnå i markedet. Vår industri benytter seg av ordningen i dag ved å sende ut norske råvarer som bearbeides til spesialprodukter hvis produksjonslinjer ville være for kostbare i Norge.

Forutsetningen for en slik produksjonstilpasning må være at visse vilkår oppfylles, som beskrevet nedenfor. Forskriftsforslaget er et godt utgangspunkt for at utenlands bearbeiding heretter skal ivareta hensynet til bearbeiding av norske råvarer i utlandet på visse vilkår. Men NL savner en formålsparagraf som i klarere ordelag redegjør for hensikten og forutsetningene med bestemmelsene om utenlands bearbeiding.

Videre legger NL til grunn at det heretter skal være bearbeiding utenlands, ikke produksjon av landbruksvarer utenlands. NL sier seg glad for at dagens praksis opphører og at det nå vil bli satt en stopper for eksempelvis å utføre saltlake og gjeninnføre salamipølse.

Toll på bearbeidingen

NL støtter det foreslåtte prinsippet for tollbehandling – at utførte norske råvarer ikke skal tollbelegges ved gjenimport mens tilførte utenlandske råvarer skal tollbelegges på grunnlag av de ordinære tollsatsene. Det vil bli urimelige konkurransevilkår hvis det ikke blir lagt på bearbeidingstoll på gjeninnførte varer. Norsk industri er underlagt rammevilkårene for produksjon i Norge med generelt høyere kostnadsnivå og høyere avgiftsnivå, og kan ikke flagge ut nasjonalbestemte kostnader.

Tollvernet for landbruksvarer omfatter så vel ubearbeidet som bearbeidet vare - fra hel slakt til kjøttvarer. Det skulle tilsi at en vare bearbeidet i utlandet ikke må kunne importeres forholdsvis mye billigere enn en tilsvarende vare produsert i Norge. **Det vil være i samsvar med tollvernet at det legges til grunn WTO-tollsats og at det skal betales full toll for råvarer fratrukket utførte norske råvarer.**

I tråd med det som er fremhevet ovenfor, mener NL at bearbeidingstoll er nødvendig dersom ordningen skal være i samsvar med landbrukspolitikken og tollvernet. Bearbeiding i utlandet foregår ofte i form av en marginalproduksjon som utnytter ledig kapasitet i større industrier utenlands. Ved at utenlandske bedrifter kan kalkulere med lavere marginer gjør det ordningen mer attraktiv å bruke.

Tollnivå på bearbeidingskostnadene vil være avgjørende for at ordningen lar seg bruke etter intensjonen og å sikre at ordningen ikke undergraver konkurransevilkårene for foredling i

Norge. Videre vil toll på bearbeidingen ved gjeninnførsel til Norge kunne hindre at bedrifter i våre naboland utnytter sin kapasitet til å utføre norske råvarer og bearbeide dem hos seg for salg i Norge. Det er allerede eksempler på at dette er satt i system av handelsledd i Norge for videresalg til dagligvarekjedene og ikke minst storhusholdning på betingelser som norsk industri vanskelig kan oppfylle.

Når det gjelder tollfastsettingen, kan det være vanskelig å finne en felles tollsats for alle typer bearbeiding av ulike landbruksvarer utenlands. Det vil variere mellom sektorer og produkter innenfor sektorene. Siden det er toll for utførte landbruksvarer som skal reguleres ved innførsel, ser NL derfor ingen prinsipiell forskjell i også å administrere ulike satser for bearbeidingstoll ved gjeninnførsel.

Hvis man fortsatt bare skal ha en tollsats for bearbeiding og hvis man skal ivareta alle varegruppene på en tilfredsstillende måte, må bearbeidingstollen være på minimum 20%.

I følge forskriftsforslaget skal det ikke være bearbeidingstoll på RÅK-varer (varer i Protokoll 3 i EØS-avtalen). Dette prinsippet følger ikke EU, og det kan bety at ordningen vil bli gunstigere å bruke for utenlandske aktører. NL vil imidlertid presisere at prisnedskrivning for råvarer til RÅK-produkter har til formål å sikre avsetning av norske råvarer. Dette virkemidlet må ikke føre til at gjeninnførte RÅK-produkter får redusert toll på utenlandske råvarer.

Utenlands bearbeiding må være forbeholdt næringsmiddelindustrien

I forslaget til forskrift er det ingen avgrensning i forhold til hvem som kan benytte seg av ordningen. Etter vårt syn må ordningen forbeholdes industri som produserer i Norge. Det er hos industrien produksjon og bearbeiding normalt foregår i verdikjeden. Det i seg selv vil motvirke at andre aktører som ikke har basis i industrien, utnytter utenlands bearbeiding utover det som er intensjonen med ordningen. Dersom ordningen forbeholdes industrien vil risikoen for spekulasjon kunne reduseres fordi de som produserer i Norge må veie tap av volum hjemme mot gevinst i verdi ute.

Det er heller ingen logisk grunn til å opprettholde en slik ordning dersom den åpnes for andre aktører. Utenlands bearbeiding har sitt utspring i industrielle behov for reparasjoner og bearbeiding ute fordi tilsvarende arbeid vanskelig lot seg gjøre innenlands. Fri benyttelse av ordningen vil også kunne akselerere utflagging av arbeidsplasser fordi norsk industri må plassere produksjon utenlands for fortsatt å kunne få tilgang til hylleplass i Norge. Det vil kunne styrke ytterligere enkelte aktørers posisjon i markedet gjennom egne merkevarer som kan produseres mye billigere utenlands på bekostning av varemangfold.

Endring av tolltariffens innledende bestemmelser § 17

NL tar til etterretning at denne bestemmelsen i tolltariffen vil bli foreslått endret for å hjemle et regelverk for landbruksvarer. NL legger til grunn at denne nye bestemmelsen vil være i samsvar med forskriften. Utfra at dette regelverket er siktet på landbruksvarer støtter NL at forvaltningen legges til LMD slik tolladministreringen i henhold til TIBs § 5 er gjort.

Forskriftsforslaget inneholder ingen formålsparagraf. Siden forvaltningen skal utvise et skjønn i sin vurdering av tollnedsettelse og hvorvidt søknader kan avslås i visse tilfeller vil NL foreslå at det innføres en formålsparagraf. Den vil kunne hjelpe til med en mest mulig ens praktisering og utøvelse av skjønn.

NL er enig i forslagets hovedprinsipp om at tillatelse om tollnedsettelse må foreligge før gjeninnførsel finner sted, slik fremkommer av § 6 i forslaget til forskrift.

NL har også forstått det slik at det i samme paragraf om gjeninnførsel skal skje innen ett år ikke medfører ytterligere ett år fra det tidspunkt tillatelsen utstedes. Man kan altså ikke utføre råvarer på tillatelsens siste gyldighetsdag.

NL finner det påkrevd med en paragraf som gir adgang til å avslå en søknad om utenlands bearbeiding med begrunnelse om skadevirkninger for norsk industri. Innenfor det vedtatt tollvernet for landbruksvarer er det gitt avsetningsmuligheter for norske råvarer. Dersom man mener at en søknad kan skade avsetningen av norske råvarer, bør denne paragrafen komme til anvendelse slik det også er forutsatt i EUs tilsvarende regelverk. Det samme må gjelde dersom det er tale om å trekke tilbake et tilsagn.

Forskriften må iverksettes straks

NL kan ikke se at det er tungtveiende grunner for å utsette saken ytterligere veid opp mot beskrivelsen om at utenlands bearbeiding har gitt enkelte firma og bedrifter betydelige økonomiske fordeler i det norske markedet.

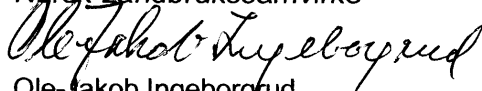
NL krever at forskriften iverksettes umiddelbart og at Stortinget får seg forelagt en proposisjon omgående. Det er nå svært viktig at urimeligheten i dagens forskrift rettes opp så fort som mulig. Ordningen må gjelde likt for hele industrien uten overgangsordninger eller gunstigere betingelser enn det legges til grunn i forskriften.

Avsluttende bemerkninger

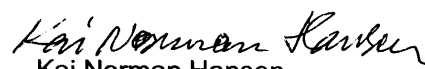
Norsk næringsmiddelindustri er Norges nest største landbaserte industri med mange distriktsarbeidsplasser. Industrien produserer og omsetter matvarer innenfor dagens grensevern. Industrien benytter norske råvarer som prismessig er høyere enn prisene på verdensmarkedet og industrien har betydelige kostnadsulempes. Det er mulig å opprettholde en betydelig matindustri i Norge dersom det legges til rette for stabile og forutsigbare vilkår og dersom virkemidler og skatter og avgifter er på linje med land det er naturlig å sammenligne oss med.

NL forventer at myndighetene legger til grunn en gjennomtenkt nasjonal næringspolitikk for sitt ønske om mer konkurranse i landbruksmarkedene.

Med vennlig hilsen
Norsk Landbrukssamvirke

Ole-Jakob Ingeborgrud
Adm direktør

Kai Norman Hansen
Seniorrådgiver